

Gilbert Claus, *Noordstar N.V. De kroniek van een Vlaams verzekeringsbedrijf*, Gent, Noordstar nv, 1995, 142 p., ill.

Het zal wel te wijten zijn aan het feit dat het “testament van onze IJzerjongens” tegenwoordig goed in de markt ligt en daardoor vaak geraadpleegd wordt, dat de auteur van deze geschiedenis van de bloeiende verzekeringsmaatschappij De Noordstar en Boerhaave – de waarde van haar aandelen is tijdens de laatste decennia vertien- tot verijftienvoudigd – in zijn inleidende beschrijving van het politiek klimaat tijdens haar beginperiode omstreeks 1920, meer belang schijnt te hechten aan de Frontbeweging dan aan het Gentse activisme. De Noordstar was toch een kind van de Handelsbank nv die in september 1918, dus vlak voor het einde van de Eerste Wereldoorlog, was gesticht: zij werd op 11 december 1919 formeel opgericht door R. Overtfeld en A. Van Hoorde, maar hing ook al sinds december 1918 in de lucht. Zij werd al gauw gelieerd met de nv Boerhaave, een beroepsverzekeringsmaatschappij voor geneesheren, tandartsen en verpleegkundigen, die in augustus 1921 door Dr. H. Van Houtte was gesticht. Pas op 2 juni 1936 fuseerden de twee officieel tot de nv De Noordstar en Boerhaave, een naam die behouden bleef tot 28 juni 1991, toen hij tot Noordstar nv werd verkort. Intussen had in mei 1936 ook een fusie plaatsgevonden met de Algemene Limburgse Verzekeringsmaatschappij, die op 25 april 1929 was opgericht. Gedurende het Interbellum gold De Noordstar en Boerhaave als de flamingantisch betrouwbare verzekeringsmaatschappij, die bij alle serieuze Vlaamse initiatieven werd vernoemd en die vooral bekendheid verwierf door de uitgave en de verspreiding van mooie wandkalenders die in de jaren dertig zonder twijfel hebben bijgedragen tot de verspreiding van het Vlaamsgezinde gedachtengoed en zijn uiterlijke bewustmaking. Ook in het gezin waaruit ik stam waren de Gezellekalender (1928), de IJzerbedevaartkalender, die via de tekeningen van J. English de IJzerbedevaartgedachte promootte, en de J. Boeybroecxkalender met mooie gekleurde prenten o.a. bij gedichten van A. Rodenbach de eerste tekenen van een naar buiten tredende Vlaamsgezindheid. De verzekeringsmaatschappij overleefde het failliet van de Handelsbank en kreeg na de Tweede Wereldoorlog zelfs een bewijs van burgertrouw, ook al werd ze door de vaderlanders op de korrel genomen en verbleven een aantal van haar personeelsleden en aandeelhouders tijdelijk in Lokeren. Na de oorlog heeft de verzekeringsmaatschappij een grote bloei en expansie gekend: in 1991 fuseerde ze met de Antwerpse groep Themis en einde 1996 staan belangrijke ontwikkelingen op nationaal en op internationaal

vlak in een brede Europese economische context voor de deur.

Twee dingen blijven in het zakelijke relaas van G. Claus, die in 1961 gedelegeerd-bestuurder en in 1965 directeur-generaal werd, onduidelijk: de relatie Noordstar en Mercator nv, die op p. 19 zonder enige aanleiding genoemd wordt en op pp. 79-80 opnieuw opduikt (in het najaar 1996 fuseren beide maatschappijen tot Mercator en Noordstar nv met een Europese verankering), en het (financieel of familiaal) verband tussen de vele namen en personen die hier worden genoemd (stambomen zijn in werken als deze ongebruikelijk!).

Dr. J. Goossenaerts blijkt bij het ontstaan van deze eerste Vlaamse financiële instelling geen rol te hebben gespeeld, maar het is zeker geen toeval dat de oprichting van het cultuurfonds Noordstarfonds vzw plaatsgreep in hetzelfde jaar dat de Vereniging voor Wetenschap (VVW) en haar tijdschrift *Wetenschap in Vlaanderen* werden gesticht (1935). De relaties tussen Goossenaerts-Daels en de Noordstarbedienden C. De Wael (*Hou ende Trou!*) en R. Van der Meulen krijgen in dit bondig overzicht zeker te weinig aandacht. Goossenaerts adviseerde de leden van dit fonds, dat daadwerkelijk de Vlaamse Wetenschappelijke Congressen heeft gesteund. Onderhavig tijdschrift bevatte overigens al heel vroeg een publicitaire tekst over De Noordstar.

De auteur uit de bestuursgroep van de verzekeringsmaatschappij is terecht fier op het moderne gebouwencomplex aan de Gentse Groot-Brittanniëlaan en op de na de oorlog ingerichte polyvalente Gele Zaal, die ter beschikking wordt gesteld van allerhande moderne en eigenzinnige evenementen. Het incident i.v.m. "De dood met de kogel" en de aankondiging dat het Noordstarfonds zijn terrein van sponsoring heeft afgebakend en dat het zich voortaan beperkt tot de podiumkunsten en de plastische kunsten wijzen op een minder 'agressieve' en minder 'compromitterende' interpretatie van het begrip Vlaams en Vlaamsgezind.

Ik hoop dat de samenstellers van de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging zich door Claus' interessante publicatie laten inspireren om een aantal nieuwe artikels op te nemen: Overtfeld, Van Hoorde, Handelsbank en De Noordstar-Boerhaave, om enkel die namen te noemen, ontbreken namelijk in de eerste druk.

GILBERT DE SMET
CONGRESLAAN 40, 9000 GENT